

PROGRAM DELA KANDIDATA ZA REKTORJA UNIVERZE V MARIBORU 2018–2022

Prof. dr. Zdravko Kačič

Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko

Univerza v Mariboru

<http://zdravkokacic.si>

Z Ustavo Republike Slovenije zagotovljena avtonomija univerze pomeni predvsem zavezo in odgovornost univerze, da s temeljnim državnim dokumentom dodeljeno zaupanje širše družbe upraviči z družbeno odgovornim in angažiranim delovanjem ter pri tem svoje delovanje temelji na visokih etičnih standardih, moralnih normah, medsebojnem spoštovanju in kulturi dialoga. Univerza ne more in ne sme razumeti z ustavo zagotovljene avtonomije kot sredstva za doseganje svoje nedotakljivosti in obnašanja v smislu »države v državi« ali za avtorski način vodenja. V tem kontekstu gre razumeti avtonomijo univerze kot pravico do avtonomnega notranjega organiziranja in odločanja o tem, na kakšen način bo s predlaganim programom dela uresničevala cilje, zapisane v svoji strategiji razvoja, in preko tega tudi cilje, zastavljene v Resoluciji o Nacionalnem programu visokega šolstva in Resoluciji o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije.

UVODNE MISLI

Univerza v Mariboru je v preteklih letih prešla zelo dinamično obdobje, tako v smislu različnih uveljavljenih vizij razvoja kot tudi povečanja števila izobraževalnih programov in števila članic. Še posebej kritično obdobje je doživljala v času finančne krize, ko je zaključevala prenovu študijskih programov in ob tem doživela veliko zmanjšanje obsega financiranja, ki je veliko članic postavilo v zelo težke finančne razmere. V tem obdobju smo bili vsi na univerzi na veliki preskušnji na vseh področjih svojega delovanja, še posebej pa na področju medsebojnih odnosov. Ti so žal, predvsem v zadnjem času, prevečkrat eskalirali in prešli mejo, ki bi jo akademska skupnost smela tolerirati.

Kljub temu smo v času finančne krize dosegli pomembne uspehe na področju ohranjanja izobraževalnega in raziskovalnega kadrovskega potenciala ter institucionalne akreditacije univerze. Prav postopek institucionalne akreditacije, ki ga je izvajala nacionalna agencija

NAKVIS, me je prepričal, da na univerzi zmoremo s skupnimi močmi, medsebojnim sodelovanjem in s preseganjem ozkih osebnih interesov doseči zastavljene cilje in izkazati svoj ustvarjalni potencial. Hkrati so me dogajanja zadnjih dveh let utrdila v prepričanju, da se moramo skupaj bolj potruditi za uveljavitev in utrditev kulture medsebojnega dialoga, moralnih norm in etičnih standardov, ki so osnovne vrednote akademske skupnosti. Vodstvo univerze je prvo odgovorno za uveljavljanje teh vrednot.

Prav tako menim, da je sedanji čas, ko je gospodarska kriza očitno za nami, pravi čas za sistemske zakonske spremembe na področju visokega šolstva. Z zakonskimi spremembami moramo v večji meri zagotoviti mednarodno primerljive pogoje delovanja visokega šolstva v Sloveniji in ustrezno urediti položaj zaposlenih na univerzi brez minimalnih plač, prav tako pa omogočiti nadaljnji dvig kakovosti študija in raziskovanja.

Vse to so razlogi, ki so me prepričali v kandidaturo za rektorja, saj verjamem, da lahko na osnovi konstruktivnega dialoga, jasno določenih ciljev na področju izobraževalnega, raziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela, z iskrenim prizadevanjem vseh nas za njihovo doseganje ter proaktivnim delovanjem pri oblikovanju nove zakonodaje dosežemo bistvene premike, tako na področju organiziranosti delovanja univerze in njenih članic, zagotavljanja uspešnega in stimulativnega delovnega okolja za zaposlene in študijskega okolja za študentke in študente kot tudi na področju nadaljnega dviga kakovosti izobraževalne, raziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti.

OCENA STANJA

Univerza v Mariboru je v preteklem obdobju izvajala bolonjsko prenovo študijskih programov in hkrati s tem širila obseg svoje pedagoške dejavnosti z novimi programi. Nekateri med njimi je pričela izvajati tudi na novoustanovljenih članicah. To je bil hkrati tudi čas finančne krize, ki je za univerzo pomenil še posebej kritično obdobje, saj je ob zaključevanju prenove študijskih programov, ki je rezultirala v povečanem obsegu pedagoškega dela na posameznih članicah, doživela veliko zmanjšanje obsega financiranja, ki je veliko članic postavilo v zelo težke finančne razmere. To je še posebej veljalo za nove članice, ki so bile najbolj ranljive prav v času varčevalnih ukrepov.

Navkljub precejšnjemu razkoraku med obsegom izvajanja študijskih programov in razpoložljivimi finančnimi sredstvi, ki pogosto niso dovoljevala potrebnih kadrovskega okrepitve, in dodatnemu zmanjšanju finančnih sredstev v času finančne krize je univerza uspela ohraniti obseg izobraževalnih programov in kadrovskega potenciala na izobraževalnem in raziskovalnem področju. To pa je zahtevalo tudi svojo ceno. Ta se še danes kaže predvsem v še zmeraj ne celovito rešenih kadrovskega vprašanjih na posameznih članicah.

Takšen razvoj univerze je bil večinoma posledica premalo dorečenih preteklih odločitev, povezanih s povečanjem števila študijskih programov in števila novih članic, pa tudi načina doseganja dogovora o zadevnih zavezah z resornim ministrstvom v času teh odločitev. Pri tem je vsekakor potrebno upoštevati dejstvo, da so se v tem času večkrat spremenili tudi pogoji financiranja, določeni s spreminjanjem Uredbe o javnem financiranju visokošolskih zavodov in drugih zavodov, ki so imeli negativen vpliv na uspešnost razvoja univerze in povzročili povečanje neskladnosti med obsegom izvajanja izobraževalne dejavnosti ter obsegom

financiranja, kar je neposredno negativno vplivalo na delovanje univerze in na medsebojne odnose.

Univerza v Mariboru je zaključila bolonjsko prenovu študijskih programov, prav tako pa tudi aktivnosti, povezane z večanjem števila svojih članic. Navkljub težavam v preteklem obdobju, ki so v času zmanjšanja finančnih sredstev pričela odpirati celo nekatera eksistenčna vprašanja, smo dokazali, da smo ohranili zmožnost doseganja mednarodno primerljivih rezultatov našega dela in s tem izkazano odličnost. Prepričan sem, da zaposleni na univerzi ter študentke in študenti zmoremo v urejenem okolju, v katerem je zagotovljen potreben ustvarjalni akademski mir, z jasno definiranimi skupnimi cilji in ob konstruktivnem dialogu dosežati še boljše rezultate ter da lahko ustvarimo okolje, v katerem bo omogočeno zaposlenim na univerzi v čim večji meri razviti svoje potenciale na izobraževalnem, znanstvenem, umetniškem in strokovnem področju, študentkam in študentom pa uspešno pridobivanje kvalitetnega znanja. Menim, da je zato v prihodnjem obdobju potrebno aktivnosti usmeriti predvsem v izvajanje osnovnega poslanstva univerze, s skrbjo za povečanje kakovosti našega dela in doseganje odličnosti, si prizadevati za izboljšanje infrastrukturnih, finančnih in drugih pogojev delovanja članic in drugih članic univerze.

Univerza v Mariboru je v različnih obdobjih v preteklih letih vzpostavljala različne organizirane oblike in mehanizme prenosa znanja in tehnologij v prakso. Vendar doslej za te ni uspela zagotoviti mehanizmov njihovega trajnostnega delovanja. V začetni fazi – ustanovitev Tehnocentra – predvsem zaradi necelovitega pristopa k reševanju problema, v zadnjem obdobju – ustanovitev RAZ:UM-a – predvsem zaradi finančne krize, v preteklih dveh letih pa zaradi neustreznega vrednotenja pomembnosti tega področja. Kot družbeno odgovorna in angažirana univerza mora Univerza v Mariboru v prihodnjem obdobju to področje uvrstiti med pomembnejša področja svojega delovanja, saj je eno tistih, skozi katero univerza uresničuje svoje poslanstvo družbene odgovornosti.

Trenutno veljavne zakonske podlage, ki določajo okvire delovanja slovenskih univerz, so v ključnih elementih težko primerljive z ureditvami, v katerih delujejo univerze v zahodni Evropi, s katerimi želimo sodelovati in se z njimi primerjati. Zato je nujno, da se Univerza v Mariboru aktivno vključi v delo pri pripravi ustrežnejših zakonskih rešitev.

PROGRAM RAZVOJA UNIVERZE V MARIBORU

Iz zgoraj povzetega videnja stanja na Univerzi v Mariboru izhajajo tudi ključni poudarki mojega programa dela, ki ga definirajo naslednje točke:

1. Spodbujanje kulture dialoga, dosledno upoštevanje moralnih norm in etičnih standardov, negovanje konstruktivne kritične misli ter gradnja družbeno odgovorne in angažirane univerze. Vodenje konstruktivnega dialoga z vsemi deležniki na univerzi in drugimi deležniki, ki delujejo na področju visokega šolstva.
2. Odgovorno vodenje univerze in skrb za čim boljše delovne pogoje.
3. Krepitev kakovosti izvajanja izobraževalne, znanstvenoraziskovalne, umetniške in strokovne dejavnosti, doseganje kritične mase raziskovalnega potenciala na članicah in sinergično povezovanje raziskovalnih kapacitet v okviru multidisciplinarnih projektov. Internacionalizacija dejavnosti univerze s poudarkom na znanstvenoraziskovalnem, umetniškem in izobraževalnem delu, kjer bo pri slednjem poudarek na internacionalizaciji doktorskega študija, seveda v okviru zmožnosti posamezne članice.
4. Zagotavljanje ustreznega položaja in vloge študentk in študentov pri soodločanju na univerzi in zagotavljanje neodvisnega delovanja njihovih organov. Spodbujanje sodelovanja vseh deležnikov na univerzi in zunaj nje, ki delujejo na področju študijskih in obštudijskih dejavnosti.
5. Razvoj sistemskih rešitev in mehanizmov ter infrastrukture za prenos znanja in tehnologij ter spodbujanje mednarodnega povezovanja. Sinergično združevanje dela vseh deležnikov, ki delujejo na tem področju.
6. Sodelovanje pri pripravi ustreznih zakonskih rešitev s ciljem priznavanja izobraževalnih in raziskovalnih kapacitet visokošolskih delavk in delavcev, pasovnega financiranja javne službe na področju visokega šolstva ter ureditev položaja visokošolskih delavk in delavcev znotraj sistema plač v javnem sektorju.
7. Ureditev položaja strokovnih delavcev – primerljiva delovna mesta morajo biti primerljivo vrednotena.
8. Krepitev sistema notranje evalvacije in pospešeno nadaljevanje priprav na institucionalno reakreditacijo univerze.
9. Priprava strategije razvoja UM za obdobje 2021–2030.

Prizadeval si bom, da bo uresničevanje zastavljenih ciljev potekalo ob nenehnem strpnem in konstruktivnem dialogu vseh deležnikov na univerzi, ob pričakovanju njihovega iskrenega prizadevanja za čim uspešnejše uresničevanje dogovorjenih skupnih ciljev.

PODROBNEJŠA OPREDELITEV PROGRAMA DELA

1. SPODBUJANJE KULTURE DIALOGA

Univerza mora biti torišče konstruktivne kritične misli, ki izhaja iz samokritičnega pristopa ob upoštevanju objektivnih danosti. V nasprotnem se kritična misel hitro prelevi v destruktivno kritizerstvo, ki je prepogosto namenjeno le doseganju ozkih, parcialnih interesov.

Univerza mora biti prostor, v katerem je pošteno delo vrednota, kjer veljajo visoki etični standardi in moralne norme, akademske vrednote, kjer se univerza ob zavedanju svojega poslanstva in iz zagotovljene avtonomije izhajajoče družbene odgovornosti čuti zavezano, da te vrednote prenaša tudi na širšo družbo.

Zato mora biti akademska skupnost še posebej kritična do dogajanj znotraj univerze, a se mora ob upoštevanju akademskih vrednot kritično odzvati tudi na dogajanja v širši družbi ter biti angažirana v procesih reševanja ključnih problemov družbe današnjega časa.

Dosledno si bom prizadeval za uveljavitev akademskih vrednot na vseh ravneh in področjih delovanja univerze.

2. ORGANIZIRANOST IN VODENJE UNIVERZE

Smiselnost centralizirane ali decentralizirane organiziranosti univerze je potrebno ocenjevati predvsem skozi prizmo učinkovitosti in uspešnosti njenega delovanja. V tem duhu je potrebno oceniti smiselnost centralizacije ali decentralizacije tistih dejavnosti ali poslovnih procesov, ki jih v trenutni organiziranosti delovanja univerze članice vidijo kot neučinkovite oziroma neustrezne. Menim, da je potrebno temu vprašanju zmeraj nameniti ustrezno pozornost in ob konstruktivni razpravi oblikovati konsenzualne funkcionalne rešitve.

Nosilke izobraževalne in raziskovalne dejavnosti so članice univerze, torej fakultete, ki svoje poslanstvo izvajajo avtonomno in na osnovi uravnoteženega razmerja med pristojnostmi in odgovornostmi.

Rektorjeva naloga je, da z osebnim zgledom, vodenjem strpnega in konstruktivnega dialoga z vsemi deležniki, skupaj s strokovnimi službami rektorata ustvari pogoje dela, ki bodo članicam in drugim članicam univerze omogočali uresničevanje ciljev svojih razvojnih strategij in skozi to tudi doseganje odličnosti na področjih njihovega delovanja. Verjamem, da si velika večina sodelavk in sodelavcev prizadeva delati po svojih najboljših močeh in tako prispevati k uspešnemu razvoju Univerze v Mariboru in dvigu kakovosti njenega dela.

Pomembna naloga je tudi skrb za izboljšanje infrastrukturnih pogojev dela na članicah, kjer se moramo pri iskanju potrebnih finančnih sredstev osredotočiti predvsem na možnost pridobivanja finančnih sredstev EU, saj se je v preteklem obdobju to izkazala kot ena izmed pomembnih možnosti za hitrejše doseganje ciljev na tem področju.

Ob tem je pomembna tudi gradnja zaupanja in proaktivno delovanje ter vodenje konstruktivnega dialoga s pristojnim ministrstvom in Javno agencijo za raziskovalno dejavnost RS, aktivna vloga pri iskanju ustreznih zakonskih rešitev ter skupno prizadevanje za doseganje

ciljev Nacionalnega programa visokega šolstva ter Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije.

Eden ključnih elementov vodenja univerze bo dosledno spoštovanje delovnopravne in visokošolske zakonodaje na vseh področjih v prid zaposlenih. Pogoj za uspešno delovanje univerze je tudi spodbujanje napredovanj in razvoj kariernih poti ter stalen socialni dialog s sindikati za izboljšanje položaja zaposlenih, ne le v smislu podpore prizadevanjem sindikatov, temveč v obliki aktivnega sodelovanja pri iskanju in pogajanjih za doseganje ustrežnejših zakonskih rešitev.

3. KREPITEV KAKOVOSTI IZVAJANJA IZOBRAŽEVALNE, ZNANSTVENORAZISKOVALNE, UMETNIŠKE IN STROKOVNE DEJAVNOSTI

Menim, da je Univerza v Mariboru s povečanjem števila članic in števila študijskih programov dosegla stopnjo v razvoju, ko se mora osredotočiti predvsem na kakovost izvajanja vseh dejavnosti in utrditi položaj članic. V naslednjem obdobju ne vidim razlogov, ki bi narekovali razmišljanja o organizacijskem preoblikovanju Univerze v Mariboru, pač pa predvsem nujnost po izboljšanju finančnih okvirov delovanja članic, izboljšanja infrastrukturnih pogojev delovanja fakultet ter prizadevanj za zagotavljanje kakovosti študijskih programov, znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in strokovnega dela. Pri tem moramo na vseh področjih postaviti kakovost pred količino.

Zavedam se, da znanost ni monolit in da obstajajo posebnosti posameznih znanstvenih disciplin, ki jih je potrebno v večji meri upoštevati pri vrednotenju rezultatov znanstvenoraziskovalnega dela in habilitacijah visokošolskih sodelavk in sodelavcev. Pri tem je nujno vztrajati na mednarodni primerljivosti rezultatov znanstvenega dela, vendar ob upoštevanju posebnosti posameznih znanstvenih disciplin in strokovnih področij.

Hiter tehnološki razvoj postavlja potrebo po interdisciplinarnem načinu reševanja odprtih vprašanj, zato je pomembno multidisciplinarno povezovanje področij z namenom vzpostaviti ustrezno kritično maso raziskovalnega potenciala na univerzi, ki se bo sposobna vključevati v mednarodni raziskovalni prostor. To vidim kot odlično priložnost za povezovanje znanj s področij tehnike, naravoslovja, umetnosti, družboslovja in humanistike. Še posebej slednje bodo v iskanju odgovorov na odprta vprašanja sodobne družbe dobivale zmeraj večji pomen.

Pomembno področje, ki mu moramo v prihodnje posvetiti več pozornosti, je vseživljenjsko učenje, kjer moramo prednostno vzpostaviti sistem izvajanja vseživljenjskega učenja na tistih področjih, kjer je zaradi hitrega tehnološkega razvoja za uspešno opravljanje poklica izkazana potreba po stalnem osveževanju znanj.

Nadaljevati moramo s procesom internacionalizacije in doseči večjo mednarodno vpetost Univerze v Mariboru na področjih znanstvenoraziskovalnega, umetniškega in izobraževalnega dela. Trenutni zakonski okvir zahteva od članic pri udeleževanju internacionalizacije na področju dodiplomskega in podiplomskega študija v obliki izvajanja študijskih programov v angleškem jeziku podvajanje infrastrukturnih in kadrovskega kapacitet, kar je upošteva trenutne razmere glede razpoložljivih kapacitet zelo težko izvedljivo. Kljub temu je nujno na članicah, ki

razpolagajo s potrebnimi kapacitetami in se bodo odločile izvajati študijske programe v tujem jeziku, njihova prizadevanja aktivno podpreti in pripraviti ustrezne sistemske rešitve, ki jim bodo pri tem v pomoč. Prav tako se je v naslednjem obdobju smiselno osredotočiti na internacionalizacijo doktorskega študija in v zvezi s tem na resornem ministrstvu spodbuditi aktivnosti s ciljem sklepanja bilateralnih meddržavnih pogodb (na primer z državami tretjega sveta), ki bodo omogočile študentom iz teh držav pridobitev štipendij v njihovih državah in vpis na doktorski študij na naši univerzi – sklepanje tovrstnih pogodb je ustaljena praksa v nekaterih zahodnoevropskih državah. V tem kontekstu je pomembno nadaljevanje dela pri oblikovanju doktorske šole Univerze v Mariboru, vendar ob širšem konsenzu vseh članic.

Nadaljevati moramo z izvajanjem vseh oblik mednarodnega sodelovanja in projektov, kot so Erasmus plus, Ceepus in drugi.

4. ZAGOTAVLJANJE USTREZNEGA POLOŽAJA IN VLOGE ŠTUDENTK IN ŠTUDENTOV PRI ODLOČANJU

Študentke in študenti so pomemben partner v delovanju univerze. V naslednjem obdobju moramo krepiti njihovo aktivno vlogo v procesih odločanja na vseh področjih delovanja univerze. Za zagotovitev možnosti njihovega neodvisnega delovanja moramo zagotavljati stabilen vir financiranja njihove dejavnosti. Sodelovanje mora potekati na osnovi konstruktivnega dialoga, medsebojnega spoštovanja in ob spodbujanju prizadevanj za njihovo čim uspešnejše delo na članicah (podpora sistema tutorstev) ter nudenje ustrezne podpore predlaganim projektom.

Študentke in študenti Univerze v Mariboru so že velikokrat dokazali, da imajo izjemen ustvarjalni potencial, zato mora univerza vzpostaviti pogoje za čim večji razvoj njihove ustvarjalnosti. Na univerzi moramo okrepiti prizadevanja za vključevanje študentk in študentov v znanstvenoraziskovalno delo – ponovno okrepiti delovanje v mreži DEMOLA, prav tako pa iskati podobne možnosti tudi za študentke in študente, ki znotraj te mreže ne vidijo svojih priložnosti.

Današnji način življenja in uporaba sodobnih komunikacijskih tehnologij večinoma ne spodbujata mladih k potrebni redni fizični aktivnosti, ki pa je za premagovanje stresnih obremenitev, ki jih prinaša študij na univerzi, velikega pomena. Zato menim, da moramo podpreti vse pobude za spodbujanje športne dejavnosti študentk in študentov ter preveriti možnosti za ponovno vključitev športa v študijske programe. Za to pa bo potrebno najprej zagotoviti ustrezna dodatna finančna sredstva izven obstoječih finančnih okvirov. Ustrezno infrastrukturo že imamo (UŠČ Leona Štuklja, športne dvorane v Študentskih domovih UM), moramo pa spodbujati njeno redno uporabo in skrbeti za njeno vzdrževanje. Prav tako moramo voditi konstruktiven dialog in spodbujati sodelovanje med vsemi deležniki, ki delujejo na področju študijskih in obštudijskih dejavnosti študentk in študentov na univerzi in zunaj nje.

Nadaljevati moramo s skrbjo za zaposljivost študentk in študentov po zaključku študija z nadaljnjo krepitvijo dela kariernih centrov, spodbujanjem organiziranja poklicnih tržnic na članicah in krepitvijo delovanja klubov diplomantov.

5. UREDITEV POLOŽAJA NEPEDAGOŠKIH DELAVCEV

Za kakovostno delovanje Univerze v Mariboru so pomembne vse kategorije zaposlenih delavcev, tako pedagoških kot nepedagoških. Letos so volitve rektorja UM s tega vidika prelomne, saj bodo prvič v zgodovini Univerze v Mariboru tudi nepedagoški delavci dobili možnost, da oddajo svoj glas na volitvah rektorja UM.

V okviru ureditve položaja nepedagoških delavcev si bom prizadeval za doseganje naslednjih ciljev:

Izboljšanje položaja nepedagoških delavcev v postopku imenovanja oziroma izvolitve organov univerze in organov članic. Kjer sedaj za to še ni zakonske podlage, si bom prizadeval vsaj za vključitev s podajanjem mnenj ali predlogov.

Prizadevanje za dvig plač nepedagoških delavcev na vseh ravneh delovanja s ciljem, da minimalnih plač na univerzi ne bo več ter z ohranjanjem dosedanjih plačnih razmerij ob hkratnem dvigovanju plač pedagoških delavcev – na tej ravni je nujno sodelovanje s sindikati kot pogajalskimi partnerji univerze.

Na univerzi mora vladati ničelna toleranca do pojavov mobinga, diskriminacije, nadlegovanja, seksizma in vseh oblik neprimerne vedenja vodilnih do delavcev, kjer so nepedagoški delavci še posebej ranljiva skupina.

Z namenom doseganja čim večje profesionalnosti strokovnih služb univerze je potrebna vzpostavitev kriterijev za nagrajevanje nepedagoških delavcev v skladu z zakonskimi možnostmi.

Organizacija delovnega procesa na način, da bo delo lahko tekoče potekalo in da bodo nepedagoški delavci slišani pri dodeljevanju del in nalog, ki so v njihovi pristojnosti, ter da bo hkrati poskrbljeno za njihovo varnost in zdravje pri delu ter psihične in fizične obremenitve samo v dovoljenem okviru in v skladu z zmožnostmi posameznikov. Glede tega ne sme biti razlik med nepedagoškimi delavci z ozirom na sedež zaposlitve, ne med članicami ne med rektoratom in članicami.

Prenos pristojnosti na odgovorne osebe na članicah za izboljšanje položaja nepedagoških delavcev in neposeganje rektorata ali organov univerze v predlog za njihovo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest. Članice so sicer različne – glede na zgodovino, velikost, področje dela, posebnosti sodelovanja z zunanjim okoljem, vendar je pomembno, da je vsaki članici dovoljen razvoj in da ima dovolj sredstev za vse svoje aktivnosti, predvsem tiste, ki so določene z akreditacijo.

Posebna skrb za razvoj kariernih poti nepedagoških delavcev, predvsem v primerih, ko bi jih le-ti želeli spremeniti ali pristopiti k delu na drugih področjih dejavnosti – vendar izključno na podlagi lastno izraženih interesov in predlogov.

6. RAZVOJ SISTEMSKIH REŠITEV ZA PRENOS ZNANJA IN TEHNOLOGIJ

Prenos znanja in tehnologij je ob izobraževalni in raziskovalni dejavnosti tako imenovano tretje poslanstvo univerze. Je proces prenosa znanstvenih odkritij iz ene organizacije v drugo (najpogosteje iz univerze v podjetje) z namenom nadaljnega razvoja in komercializacije. S prepoznavanjem tega poslanstva univerz smo imeli v preteklosti v slovenskem prostoru kar nekaj težav, pa čeprav imamo v zahodnoevropskih državah vrsto primerov dobrih praks, še posebej v skandinavskih državah, ki dokazujejo, da lahko z ustreznimi sistemskimi rešitvami na nivoju države univerze mnogo uspešneje izpolnjujejo to svoje poslanstvo ter s tem zagotavljajo dolgoročne družbene koristi od ustvarjenega znanja in raziskav.

Upošteva se trenutno stanje na Univerzi v Mariboru, ki je v sodelovanju s Tehnocentrom v letu 2017 na javnem razpisu uspela pridobiti sredstva za izvajanje te dejavnosti do leta 2022 in se je zaradi pogojev razpisa morala ustrezno notranje reorganizirati z ustanovitvijo službe za prenos znanja in tehnologij, ugotavljam, da se je s tem porušil dosednji koncept izvajanja te dejavnosti na UM, ki je vključeval delovanje Tehnocentra in RAZ:UM-a. Za čim učinkovitejše delovanje na tem področju je zato smiselno premisliti njuno vlogo in jima v okviru inovacijsko-podjetniškega podpornega okolja Univerze v Mariboru dodeliti novo vlogo oz. poslanstvo. Novo vlogo obeh vidim v okviru Tehnološkega inovacijskega centra kot dobro poznane oblike izvajanja teh dejavnosti v tujini, v okviru katerega bo deloval tudi tehnološki inkubator, ki bo nudil strokovno podporo pri ustanavljanju in poslovanju tehnoloških start-up in odcepljenih podjetij raziskovalcev in študentov Univerze v Mariboru ter podporo obstoječim inovativnim podjetjem za vzpostavitev novih raziskovalno-razvojnih centrov. Zagotovljene bodo tudi druge oblike podpore procesom raziskovanja ter prenosa znanja in tehnologij v gospodarsko in družbeno okolje v obliki tržnega, poslovnega/finančnega in pravnega svetovanja ter administrativne pomoči, kar bo doseženo s tesnim sodelovanjem z obstoječimi mehanizmi inovacijsko-podjetniškega podpornega okolja Univerze v Mariboru, kot so: projektna pisarna, karierni center, pisarna za prenos tehnologij in univerzitetni podjetniški inkubator.

7. SODELOVANJE PRI PRIPRAVI USTREZNIH ZAKONSKIH REŠITEV

Od leta 2004 je visoko šolstvo v RS financirano »pavšalno« (»lump-sum«). Takrat sprejeti zakonski okvir, ki ni v celoti sledil poslanstvu univerz in v ključnih elementih ni mednarodno primerljivo uredil zakonskih podlag za delovanje visokega šolstva, je v poznejših letih s sprejetimi parcialnimi rešitvami povzročil razmere, ki v veliki meri niso primerljive z razmerami, v katerih delujejo univerze v Evropi (predvsem zahodni), in ki doslej niso dovoljevale definiranja vzvodov in izvajanja mehanizmov, ki so v Evropi prepoznani kot ključni za uspešno delovanje univerz.

Kot ključne probleme pri tem prepoznavam status/položaj visokošolske delavke oziroma delavca, ki mu v okviru osnovne zaposlitve trenutno veljavna zakonodaja priznava le izobraževalne kapacitete, ne pa tudi raziskovalnih, saj moramo za uveljavljanje le-teh ob polni pedagoški obremenitvi skleniti še pogodbo o dopolnilni zaposlitvi pri istem delodajalcu. Ob tem je ključna tudi odsotnost sistemskih rešitev in mehanizmov predfinanciranja in sofinanciranja raziskovalnih projektov. V evropskem prostoru je splošno privzeto dejstvo, da delovno obvezo visokošolske delavke oziroma delavca sestavljata izobraževalna in

raziskovalna dejavnost v enakovrednih deležih (torej 50 % delovnega časa izobraževalna in 50 % raziskovalna dejavnost). Zato mora novi zakonski okvir slediti definiciji javne službe na področju visokega šolstva, kot je opredeljena v predlogu dopolnil Zakona o visokem šolstvu – izvajanje javne službe na področju visokega šolstva vključuje izvajanje izobraževalne in raziskovalne dejavnosti v enakovrednih deležih.

V okviru pavšalnega financiranja to zahteva pasovno financiranje izobraževalne in raziskovalne dejavnosti. Takšna opredelitev v nobenem primeru ne pomeni, da visokošolske delavke oziroma delavci ne bi imeli zagotovljene 100% plače oziroma bi si morali sredstva za raziskovalni del plače iskati drugje, saj na eni strani plačo določa Zakon o sistemu plač v javnem sektorju, kjer v osnovno plačo ni mogoče posegati, na drugi pa 100% plačo zagotavlja, tako kot že sedaj, pasovno financiranje posamezne dejavnosti znotraj pavšalnega financiranja javne službe. Pri prehodu na nov sistem financiranja je ključno upoštevati trenutno stanje – to je, upoštevati vrednotenje dela v primeru pedagoških nadobremenitev in dopolnilne zaposlitve pri istem delodajalcu za izvajanje znanstvenoraziskovalnega dela ter izhajati iz stališča, da se materialni položaj zaposlenih ne sme poslabšati. Menim, da je ustrezna rešitev, s katero je to mogoče doseči, uvedba variabilnega dela plače. Ker gre v primeru pavšalnega in znotraj tega pasovnega financiranja dejavnosti za financiranje izobraževalnih in raziskovalnih vsebin, uvedba pasovnega financiranja raziskovalnega dela ne pomeni, da bi se sredstva trenutnih raziskovalnih programov, ki bi prešla v okvir pasovnega financiranja, na novo delila znotraj univerze, pač pa to pomeni, da univerza na področjih, na katerih že delujejo posamezni raziskovalni programi, že izvaja pasovno financirano raziskovalno dejavnost, s predvidenim povečanjem finančnih sredstev v prihodnosti pa bo lahko univerza pasovno financirala tudi druga raziskovalna področja, na katerih programsko financiranje trenutno ne poteka.

Uresničitev pasovnega financiranja raziskovalne dejavnosti univerze pomeni, da bodo po zaključenem prehodnem obdobju vse visokošolske delavke in delavci imeli zagotovljene materialne pogoje za svoje raziskovalno delo. Hkrati omogoča tudi vzpostavitev mehanizmov predfinanciranja in sofinanciranja raziskovalnih projektov, ki vključujejo takšen finančni model izvajanja – predvsem projektov okvirnih programov in drugih projektov, financiranih s sredstvi EU.

Trenutno veljavni zakonski okvir ne omogoča ustreznih sistemskih rešitev izvajanja sobotnega leta. Menim, da je to še posebej kritično, saj trenutno veljavna habilitacijska merila zahtevajo od kandidatov, ki se želijo izvoliti v določene nazive, tudi izkazovanje izpopolnjevanja na tujih univerzah za daljše časovno obdobje. Pred kandidate so tako postavljene zahteve, za katere nimamo sistemskih rešitev, s katerimi bi jim izpolnjevanje zahtev tudi dejansko omogočili. Pasovno financiranje znanstvenoraziskovalnega dela bo omogočilo definiranje ustreznih sistemskih rešitev za izvajanje sobotnega leta na način, primerljiv z rešitvami, ki jih poznajo univerze v zahodni Evropi.

Upoštevaje trenutno stanje, prehod na nov sistem vsekakor ne bo preprost in bo zahteval ustrezno dolgo prehodno obdobje, z jasno definiranimi končnimi rešitvami. Zato je za doseganje ustrezne ureditve financiranja javne službe na področju visokega šolstva in položaja visokošolskih delavk in delavcev ključno, da se Univerza v Mariboru aktivno vključi v proces priprave novih zakonskih podlag in v njem proaktivno deluje z namenom zagotovitve

zakonskih rešitev, ki bodo definirale pogoje delovanja slovenskih univerz, primerljive s pogoji delovanja univerz v zahodni Evropi. V okviru tega mora urediti tudi položaj visokošolskih sodelavk in sodelavcev z iskanjem ustrezne rešitve znotraj sistema plač v javnem sektorju, saj ne vidim razlogov za zahtevo po izstopu iz sistema. Nujna pa je njegova nadgraditev, ki bo omogočila stimulatивnejše pogoje dela in razvoj potenciala zaposlenih, ne le z ohranjanjem sedanjega standarda, temveč nujnim dvigom le-tega.

8. KREPITEV SISTEMA NOTRANJE EVALVACIJE IN ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

Z institucionalno akreditacijo je univerza prevzela nase odgovornost in obvezo evalvacije kakovosti svojih študijskih programov ter oblikovanja mehanizmov, ki bodo zagotavljali kakovostno izvajanje samoevalvacije. Ker smo trenutno v obdobju, ko sistem samoevalvacije še izgrajujemo, je nujno, da temu posvetimo ustrezno pozornost. Ob tem je smiselno postopke poenostavljati tako, da ti ne bodo silili članic k obsežnemu birokratskemu delu in pripravi obsežnih samoevalvacijskih poročil, temveč bodo s ključnimi indikatorji na optimalen način prikazali čim bolj realno sliko stanja. Truditi se moramo za doseganje primerljive kakovosti dela na vseh članicah univerze in kvalitetnega notranjega sistema evalvacije ter s tem zagotoviti, da bomo ponovno dosegli institucionalno akreditacijo za najdaljše možno obdobje.

9. PRIPRAVA STRATEGIJE RAZVOJA UM ZA OBDOBJE 2021–2030

Strategija razvoja Univerze v Mariboru je ključen strateški dokument univerze. V njegovo nastajanje mora biti vključena vsa akademska skupnost in tudi drugi deležniki, ki delujejo na posameznih področjih, pomembnih za razvoj univerze. Ker gre za proces, ki zahteva veliko sodelovanja, konstruktivnega dialoga in medsebojnega razumevanja, je pomembno, da pričnemo s procesom priprave nove strategije razvoja univerze dovolj zgodaj, da bo omogočeno doseganje konsenzualnih odločitev in definiranje jasnih razvojnih ciljev univerze, ki jih bodo lahko ponotranjile vse članice univerze v zastavljenih ciljeh svojih razvojnih strategij. Z analizo uspešnosti doseganja zastavljenih ciljev strategije UM 2013 do 2020 moramo pričeti takoj, hkrati s tem pa se tudi uskladiti o načinu izvedbe postopka priprave strategije razvoja UM od 2021 do 2030 ter tako zagotoviti dovolj časa, da bo mogoče pripraviti usklajeno strategijo razvoja Univerze v Mariboru do konca leta 2020. Ključni cilji razvoja Univerze v Mariboru, zapisani v njeni strategiji, morajo biti skladni z Nacionalnim programom visokega šolstva. Ne glede na časovni potek definiranja nacionalne strategije na tem področju menim, da mora Univerza v Mariboru pravočasno pripraviti svojo strategijo za naslednje obdobje in se aktivno vključiti v pripravo Nacionalnega programa visokega šolstva v RS ter Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije za obdobje po letu 2020.

REFERENCE KANDIDATA

Prof. dr. Zdravko Kačič

OSNOVNI PODATKI

Rojen: 22. 5. 1961

Materni jezik: slovenski

Znanje tujih jezikov: angleščina, nemščina, hrvaščina

Po končani osnovni šoli sem se leta 1976 vpisal na Tehniško elektro, strojno in tekstilno šolo v Mariboru. V letih 1980 in 1981 sem služil vojaški rok. Leta 1981 sem se vpisal na takratno Visoko tehniško šolo, v študijski program elektrotehnika, ki sem ga zaključil leta 1986. Istega leta sem se vpisal na podiplomski študij in leta 1989 magistriral, leta 1992 pa doktoriral na Tehniški fakulteti, Oddelku za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, Univerze v Mariboru.

ZAPOSLOTVE

V letih od 1986–1990 sem bil zaposlen kot mladi raziskovalec na Tehniški fakulteti Univerze v Mariboru. Od leta 1990 do 1993 sem bil zaposlen kot asistent, od 1993 do 1998 kot docent, od 1998 do 2003 kot izredni profesor in od leta 2003 kot redni profesor na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

PEDAGOŠKE REFERENCE

Sem nosilec predmetov na prvi in drugi stopnji študija študijskih programov Elektrotehnika in Telekomunikacije kot tudi predmetov na doktorskem študiju študijskega programa Elektrotehnika na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. V študijskem letu 2017/2018 sem nosilec 7 predmetov dodiplomskega in podiplomskega študija s področij digitalne obdelave signalov, akustike in avdio/video tehnologij, avdiovizualnih storitev, statističnega procesiranja signalov in internetnih tehnologij ter dveh predmetov na doktorskem študiju s področja digitalnega procesiranja signalov.

ZNANSTVENE REFERENCE

Področja mojega znanstvenoraziskovalnega dela so: digitalno procesiranje signalov, govorne tehnologije, interakcija človek-stroj, avtomatizirane komunikacijske storitve, multimodalna komunikacija, procesiranje avdiovizualnih vsebin ter razvoj avtomatiziranih in kontekstno proženih komunikacijskih storitev v okolju IP-televizije ter inteligentnih in podpornih življenjskih okolij.

Znanstvena bibliografija obsega več kot 650 bibliografskih enot, od tega 95 znanstvenih člankov, objavljenih v znanstvenih revijah, 190 člankov, objavljenih v zbornikih znanstvenih konferenc, 10 poglavij v monografskih publikacijah, 44 končnih poročil o rezultatih raziskav, izvedenih v okviru projektov okvirnih programov EU in projektov z domačimi in tujimi industrijskimi partnerji.

V letih 1988 in 1989 sem se kot gostujoči raziskovalec osem mesecev izpopolnjeval na Tehniški univerzi v Berlinu v ZR Nemčiji, v letih 1994 in 1995 sem se po tri mesece izpopolnjeval kot

gostujoči profesor na Tehniški univerzi v Münchnu, ZR Nemčija, leta 2001 sem bil tri mesece gostujoči profesor na Univerzi Umea, Švedska, kjer sem predaval predmet Audio Signal Processing. Imel sem vabljen predavanja na Tehniški Univerzi v Münchnu, ZR Nemčija, na Escuela Tecnica Superior de Ingenieria Alda, Bilbao, Španija, Univerzi v Linköpingu, Švedska, na Universitat politecnica de Catalunya Barcelona, Španija, in v Centralnih raziskovalnih laboratorijih podjetja Siemens AG, München, ZR Nemčija.

Bil sem gostujoči urednik revije International journal of speech technology, New York: Springer Verlag. Od leta 2003 sem član uredniškega odbora te revije. V letih od 1994 do 2007 sem bil urednik oziroma sourednik zbornikov petnajstih mednarodnih znanstvenih delavnic Advances in speech technology. Sem generalni sopredsednik mednarodne konference Interspeech, ki bo leta 2019 v Gradcu, Avstrija. V zadnjih desetih letih sem bil večkrat član znanstvenih komitejev mednarodnih konferenc s področja govornih in jezikovnih tehnologij, in sicer konferenc Language Resources and Evaluation, Interspeech in International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing (ICASSP). V zadnjih petih letih sem bil recenzent pri mednarodnih revijah Journal of sensors, Engineering applications of artificial intelligence – The international journal of intelligent real-time automation, Journal of digital signal processing in International journal of speech technology.

V letih 1999–2003 sem bil vodja temeljnega raziskovalnega programa Napredne metode v telekomunikacijah, od 2004 pa sem vodja temeljnega raziskovalnega programa Napredne metode interakcij v telekomunikacijah. V obdobju od 1994–2007 sem bil vodja raziskovalnih projektov s Centralnimi raziskovalnimi laboratoriji podjetja Siemens A.G., München, ZR Nemčija, v obdobju od 1994–2004 sem bil vodja skupine raziskovalcev v okviru več evropskih projektov: ONOMASTICA, INCO-COPERNICUS-SPECO, INTERFACE, SPEECHDAT, LC-STAR. V letih 2003–2004 sem bil vodja ciljnega raziskovalnega projekta PREGO. V letih 2004 do 2006 sem v okviru Centra odličnosti ITK vodil projekt Govorne in slikovne tehnologije v informacijskih in komunikacijskih sistemih. V letih 2012 do 2013 sem vodil razvojni projekt SIPINA v okviru razpisa e-storitev Ministrstva za izobraževanje, znanost in tehnologijo Republike Slovenije. V letih od 2012 do 2014 sem bil vodja skupine v evropskem projektu CIP-Pilot actions – SUMAT: An Online Service for Subtitling by Machine Translation. V obdobju od 2004 do 2016 sem bil vodja več razvojnih in aplikativnih projektov z industrijo – podjetjem Iskratel.

Doslej sem bil mentor petnajstim doktorandom na Univerzi v Mariboru in dvema doktorandoma na Tehniški univerzi v Gradcu, Avstrija.

VODSTVENE IN STROKOVNE REFERENCE

Od leta 2000 sem član senata Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

Od leta 2010 sem vodja raziskovalne skupine Inštitut za elektroniko in telekomunikacije.

Od leta 2010 sem predstojnik Inštituta za elektroniko in telekomunikacije na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

V obdobju od 2006 do 2010 sem bil prodekan za finančne zadeve na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

Od leta 2011 do 2015 sem bil prorektor za finančne zadeve na Univerzi v Mariboru.

V letih od 2010 do 2014 sem bil član domenskega komiteja COST za področje informacijsko komunikacijskih tehnologij (DC ICT).

Leta 2015 sem bil imenovan za koordinatorja delovne skupine za področje informacijsko-komunikacijskih tehnologij usmerjevalnega komiteja prioritetnega področja 7 Družba znanja v okviru Podonavske strategije.

Leta 2013 sem bil imenovan v delovno skupino za pripravo Zakona o financiranju visokega šolstva pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije.

Leta 2016 sem bil imenovan v delovno skupino za podporo projektu Ekspertno svetovanje o financiranju visokega šolstva v Sloveniji pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Maribor, 19. 3. 2018

Prof. dr. Zdravko Kačič